

nødig vilde tale til Ministeriets tomme Bænke; thi det er ganske vist ogsaa en egen Fremgangsmaade af Regjeringen, som jeg dog ikke videre skal dvæle ved, da vi ere vante til en lignende Hensynsfuldhed imod os. Vi vilde overlade til Folket ogsaa at hørme om, hvorvidt Hans Majestæts Regjering kan siges at have havt og have saa travlt med sine Forretninger, at det ikke var i Stand til at overvære en vigtig Forhandling her i Thinget; det glæder mig, at det idag har valgt en anden Fremgangsmaade, saa at vi have den Nydelse at se Ministeriet tilstede. Den ærede Conseilspræsident, sagde jeg, brugte Ordet Tilbagevisning, og hvad der havde fundet sin Tilbagevisning, det var den Sætning i vor Adresse i Foraaret til Hans Majestæt Kongen: „at Opfyldelsen af det konstitutionelle Monarkis nødvendige Krav er, at Regjeringen er i Overensstemmelse med det af den almindelige Valgret udgaaede Thing, og at Forbedelsen og Ledelsen af Lovgivningsværket sker med de Formaal for Os, som Folket ved Valget af sine Repræsentanter har tilkendegivet som sine, og at Opfyldelsen deraf er af afgjørende Betydning for Samfundets indre Udvikling.“ Det er denne Udtalelse, som den høitagtede Conseilspræsident mener at have tilbagevist. Det er nu min Opfattelse, at denne Sandhed, denne i Overensstemmelse med Grundloven strengt rigtige Grundsatning lader sig ikke tilbagevise gennem en Udtalelse af den høitagtede Conseilspræsident, og hvorfor lader den sig ikke tilbagevise? Et blot som jeg antydede, fordi den angiver den frie Forfatnings Kjerne, den eneste fornuftige Opfattelse af vor Grundlov; thi desuagtet kunde den søges holdt nede og tilbagevist i en Tid, selv om den var, saaledes som den er, i fuldstændig Samklang og aldeles nødvendig Overensstemmelse med vor Grundlov; men denne sande Grundsatning har saaet Rod i Befolkningen. Den har saaledes saaet Rod og saaet Vægt, at der skal mere end et ministerielt Reskript til at rive denne Vægt omkuld. Derfor er det, den ikke lader sig tilbagevise. Man kan sige, at det har ikke Meget at sige, at Flertallet af Folkethinget — den Side, hvortil jeg hører — siger, at denne Tanke eller, som kort udtrykt, Folkets Selvstyrelse, kan man ikke opgive, uden at det, som man kalder Benstre, opgiver sig selv, det vil sige, uden at de Repræsentanter, hvortil de 53 Medlemmer høre, opgive sig selv. Man kunde sige, at denne Udtalelse af de 53 Medlemmer ikke har saameget at sige endda, thi de kunde forandre deres Opfattelse, eller Udskillige af dem kunde opgive sig selv, og saaledes var Grundsatningen i Fare. Men hvorledes ere de 53, Flertallet, komne til at udtale sig bestemt? De ere komne dertil igjennem det Mandat, de have faaet af deres Velgere, igjennem den oplyste, frivillige Befolknings Villie, lagt i deres Mund og Haand til Virksomhed her. Gjennem dette Raad udtale

de sig saaledes; selv om man skulde tænke sig, at enkelte af dette Flertals Medlemmer opgave sig selv og opgave denne Fortolkning, denne eneste frivillige og livsgjørende Fortolkning af Grundloven, saa staa Folket bagved og siger: har Du opgivet Dig selv, opgive vi Dig, og vælg Andre med bedre Magt, Villie og Evne til at værne om det, der er det Afgjørende. Det er i sit indre Væsen ogsaa overmaade let forklarligt; thi hvorpaa hviler egentlig denne Tanke? Den hviler jo ikke paa Andet end derpaa; at vi Alle ere Mennesker, at enhver Borger i Staten har sit Værd uden Hensyn til ydre Livs eller borgerlige Betingelser, det hviler paa en selvagtende Bevidsthed hos den enkelte Borger, paa Erkendelsen af, at den enkelte Borger ikke søler sig bedre end andre af sine Medborgere, selv om de ere ringere stillede end han, altsaa paa et Humanitæts, et Menneskekærlighedens Princip, som stadig har Vægt i sig, og den staaer over for en Betragtning, som jeg vil sige er Lands hovmod og en materialistisk Betragtning, den Betragtning nemlig, at Folks ydre Vilkaar betegner, at den Evne er bedre end den Anden, betegner deres Værd; og dersom Noget er materialistisk, er det selvfølgelig en saadan Betragtning, ifølge hvilken den ene Borger mener i Kraft af ydre Vilkaar at være bedre end den anden. Hvis ikke en saadan Betragtning fandtes, da var det jo aldeles utvivlsomt, at Alle let vilde blive enige om vor Grundbetragtning. Men hvad er det nu, den høitagtede Minister vil benytte som Tilbagevisningsmiddel? Det er et Svar, en Resolution af 4de April, som den høitagtede Minister har bragt her ind i Salen, og som han altsaa maa erkende, er et konstitutionelt Aktstykke, som kan behandles her. Nu er der imidlertid det meget Mærkelige ved dette Aktstykke, som ikke tidligere, saavidt jeg erindrer, er kommen til nogen Forhandling her, at det for det Første indeholder en bestemt urigtig Sætning, for det Andet vidner om en bestemt Misforstaaelse af Folkethingets Adresse, og for det Tredie i et meget uheldigt Sprog tilslører sin egentlige Mening. Der siges nemlig, at det staaer i bestemt Strid med Grundloven, at Folkethinget kun fremhæver, at Regjeringen skal være i Overensstemmelse med Folkethinget, altsaa det siges ikke, at Noget af det, vi have sagt, staaer i Strid med Grundloven, men der staaer, at det staaer i Strid med Grundloven, at vi ikke have fremhævet Mere, end vi have fremhævet. Det forekommer mig dog ikke, at Grundloven noget Sted siger, hvor meget der skal staa i en Adresse fra Folkethinget. Den giver os Ret til at udtale os i Adresser til Kongen, men giver ikke Forbud om, hvor Meget vi skulle sige, og hvor meget ikke. Altsaa jeg tror, at dette Reskript har Ret, naar det siger, at det er grundlovsstridigt, at vi ikke have fremhævet Mere, end vi have. Det siges derimod ikke i dette Tilfælde, at det, vi have fremhævet, er urigtigt, og